

Over het boek

In *Dertiendagh* verkennen Erik en zijn buurmeisje Zoë in de Scheveningse duinen een oude bunker van de Atlantikwall. Daar vinden ze een kistje met een verbijsterende inhoud. Hun mysterieuze vondst is het begin van een zenuwslopende zoektocht naar een geheim bunkerstelsel. In de uitgestrekte gangen diep onder de grond vervagen de grenzen tussen heden en verleden, tussen realiteit en nachtmerrie.

Wolvengehuil in de verte, een valhek dat hermetisch dichtklapt, een dagboek dat vertelt over duistere experimenten en over Dertiendagh, een mythische dag die de wereld voorgoed zal veranderen... In een race tegen de klok moeten Erik en zijn vrienden alles op het spel zetten om het donkere tij te keren – en hun leven te redden.

Activiteiten bij het boek

- Verhaaltechnieken herkennen
- Creatieve schrijfo opdracht
- Boektrailer maken (van storyboard naar video)
- Geschiedenisvragen beantwoorden over de Germaanse tijd en tradities
- Geschiedenisvragen beantwoorden over de Tweede Wereldoorlog
- Gespreksvragen over vriendschap, gevoelens en verschillende interesses

Verhaaltechnieken

Het zal duidelijk zijn dat *Dertiendagh* een bloedspannende roman is. Wat maakt een verhaal nu eigenlijk spannend? Auteurs hebben hiervoor verschillende technieken. Bijvoorbeeld het weglaten van informatie, het verhaal versnellen, vertragen, of overschakelen op een andere verhaallijn. Lees het onderstaande fragment uit *Dertiendagh*.

De vrienden zijn samen op verkenningstocht in de bunker, maar ze zijn Merel in het gangenstelsel kwijtgeraakt. Ze gaan op zoek en dan hoort Erik haar gegil achter een openstaande deur...

Wat was er met haar aan de hand? Zijn adem schuurde door zijn longen en zijn beenspieren brandden. Hij had werkelijk geen idee wat hij zou doen als hij Merel moest redden van een stel nazi's of bloeddorstige herdershonden, maar dat zag hij wel als het zover was. Met toenemende paniek zag Erik dat de deur langzaam dichtging en de opening steeds kleiner werd. Hij was nog geen tien meter van de deur verwijderd toen die met een zachte klap terugviel in het slot. Dicht. Nee! (blz. 83)

Voor een uitgebreider fragment lees je heel hoofdstuk 14

Vraag:

Wat maakt dit fragment spannend? Ken je nog andere technieken?

Opdracht:

Schrijf nu zelf een spannende scène. Stel je voor: jij bent degene die opgesloten raakt in het ingewikkelde gangenstelsel van een bunker. Hoe zou jij de lezer mee kunnen nemen in een spannende zoektocht naar de uitgang? Probeer niet meer dan een half A4'tje te schrijven en maak gebruik van (een van) de genoemde technieken.

Opdracht:

Een boektrailer heeft net als een filmtrailer als doel te activeren. Je laat zien wat iemand kan verwachten als hij het boek gaat lezen. Spanning, romantiek, geschiedenis, science fiction? Je wilt de belangrijkste elementen van het boek laten zien, maar natuurlijk niet het einde! Maak in een groepje een trailer voor dit boek. Gebruik bijvoorbeeld iMovie. Probeer de trailer zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Begin met maken van een storyboard.

Atlantikwall

Dertiendagh is niet alleen een spannend boek, er zijn ook veel historische elementen in verwerkt. Zo spelen de bunkers bij Den Haag een belangrijke rol. Die bunkers maken deel uit van de Atlantikwall of 'Atlantische muur', een verdedigingslinie die de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog hebben gebouwd.

Kijk eens op deze websites:

<http://atlantikwallmuseum.nl/atlantikwall/>

<http://www.atlantikwallplatform.eu/>

of bekijk deze film <https://www.youtube.com/watch?v=ikGT9P93GFg>.

Vraag:

Wat was het voornaamste doel van de Atlantikwall?

Vraag:

Waaruit bestaat de Atlantikwall?

Vraag:

Is er een bunker in jouw omgeving? Zo ja, waar?

Vraag:

Zijn er andere overblijfselen (sporen) van de Tweede Wereldoorlog te vinden in jouw omgeving? Zoek er drie en maak er foto's van. Natuurlijk sta je er zelf ook op. Overleg met je docent hoe je de foto's aanlevert.

Germaanse tradities

De vrienden zijn op verkenning in de bunker. Ze verwachten nazi-overblijfselen, maar ze vinden ook heel andere beelden.

Lees het volgende fragment:

Aan de rechterkant van de ronde ruimte stond inderdaad een tweede beeld, deze keer van een vrouw. [...] Ze droeg geen hertenmasker, maar ze had wel een klein gewei met twee hoortjes op haar hoofd. Om haar nek hing een kans van klimopachtige bladeren en op haar schouders zat een vogel met een dikke snavel – een kraai, dacht Erik. Of een raaf.

“Holda,” zei Merel, die naar de sokkel van de vrouw stond te turen. [...] Erik liep terug naar het beeld van de man en keek naar de sokkel. Hij moest zich inhouden om niet een stapje naar achteren te doen, iets verder bij die scherpe wolventanden vandaan. Op het voetstuk was in hoekige letters een woord uitgehakt.

“Wuotan,” las hij hardop. “Wat betekent dat?”

Matthijs haalde zijn schouders op. “Klinkt een beetje als Wodan, de Germaanse oppergod. Maar ik snap niet zo goed waarom die hier als welkomst-comité zou staan.” (p. 60)

Later leest Zoë in een boek:

‘Tegenwoordig wordt op 6 januari het christelijke Driekoningenfeest gevierd, maar de Germanen kenden deze dag als “Dertiendagh”, het moment waarop Wodan met zijn vrouw Holda terugkeerde van de Wilde Jacht. Na de jacht nam Wodan weer plaats op zijn troon en werden de dagen langer.’ ‘Dertiendagh?’ Erik fronste zijn wenkbrauwen. (blz. 161)

Vraag:

Dertiendagh heet nu Driekoningen. Wat vieren we eigenlijk met Driekoningen?

Vraag:

Zoek drie voorbeelden van Germaanse tradities die nog steeds aanwezig zijn in onze maatschappij.

Vraag:

In het boek houden wetenschappers zich bezig met tijdreizen. Als jij terug zou kunnen gaan in de tijd, naar welke tijd zou je dan willen reizen en waarom?

Gespreksonderwerpen

Vriendschap/groepen

Een belangrijk thema in Dertiendagh is vriendschap en wat je daarvoor overhebt.

Lees het onderstaande fragment.

Om Merel te kunnen redden, moeten de vrienden opnieuw de gevaarlijke bunker in. Erik voelt zich verantwoordelijk, voor Merel, maar ook omdat hij de wereld wil behouden voor gevaar.

Merel was even stil en knikte toen bedrukt.

'Het liefst zou ik die bunker nooit meer in gaan, maar ik blijf ook graag nog even leven,' zei ze met een bibberig lachje. '

Erik pakte haar hand en keek haar strak aan. 'Het komt goed, echt,' zei hij en hij hoopte vurig dat hij gelijk had. Hij slikte en zei toen: 'En daarna moet ik er hoe dan ook voor zorgen dat die poort niet opengaat op Dertiendagh.

Hoe ik het aan moet pakken weet ik nog niet [...]. Het is mijn schuld dat het nu misgaat, dus dan moet ik het ook oplossen.' Hij zweeg even en staaarde naar zijn schoenen. 'En het spijt me heel erg dat ik jullie hierbij moet betrekken, maar ik denk niet dat ik het alleen kan.' Het was een afschuwelijk gevoel dat hij zijn vrienden doelbewust het gevaar in sleurde. Maar hij wist niet hoe het anders moet. (blz. 165)

Vraag:

Heb jij wel eens iets moeten doen in het belang van de groep (klas, vrienden, sport)? Waarom deed je dat en hoe voelde je je daarbij?

Vraag:

Erik heeft een duidelijke rol in de groep. Denk eens na over de rol die jij in neemt in groepen. Ben je blij met die rol? Vraag aan een klasgenoot welke rol jij volgens hem of haar hebt. Komt dat overeen met wat jij denkt?

Boeken

Vraag:

Dertiendagh is een boek dat niet alleen meisjes, maar ook veel jongens leuk vinden. Hoe komt dat, denk je? Denk je dat jongens en meisjes dezelfde soort boeken leuk vinden? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet? Waar let jij zelf op als je een boek uitkiest?

Deze lesbrieff is gemaakt door Thalitha Bhugwandass (docent geschiedenis) en Anita Damkot (docent Nederlands)